

EUROOPAN PARLAMENTTI

2004

2009

Istuntoasiakirja

11.2.2009

B6-0101/2009

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

neuvoston ja komission julkilausumien johdosta

työjärjestyksen 103 artiklan 2 kohdan mukaisesti

esittäjä(t): Giusto Catania, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Jens Holm ja Willy Meyer Pleite

GUE/NGL-ryhmän puolesta

Euroopan maiden alueen epäiltyä käyttöä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen käsittelevän väliaikaisen valiokunnan (TDIP) työn seurannasta

Euroopan parlamentin päätöslauselma Euroopan maiden alueen epäiltyä käyttöä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen käsittelevän väliaikaisen valiokunnan (TDIP) työn seurannasta

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon ihmisoikeuksia ja perusvapauksia koskevat sekä mielivaltaiset pidätykset, tahdonvastaiset katoamiset ja kidutuksen kieltävät kansainväliset, eurooppalaiset ja kansalliset välineet, kuten 16. joulukuuta 1966 tehdyn kansalaisyhteisöoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja 10. joulukuuta 1984 tehdyn kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon Euroopan maiden alueen epäilystä käytöstä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen käsittelevän väliaikaisen valiokunnan mietinnössä esitetyt havainnot, muut tätä kysymystä käsittelevät mietinnöt ja päätöslauselmat sekä Euroopan neuvoston työn kyseisessä asiassa,
 - ottaa huomioon 4. helmikuuta 2009 antamansa päätöslauselman Guantánamon pidätyskeskuksen vankien palauttamisesta ja uudelleensijoittamisesta;
 - ottaa huomioon päätöksensä lähettää kansallisille parlamenteille kirje jäsenvaltioissa toteutetusta Euroopan maiden alueen epäilystä käytöstä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen käsittelevän väliaikaisen valiokunnan mietinnön seurannasta,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 103 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että Euroopan parlamentin antamassa mietinnössä Euroopan maiden alueen epäilystä käytöstä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen käsiteltiin useita jäsenvaltioille, komissiolle ja neuvostolle suunnattuja yksityiskohtaisia suosituksia,
- B. ottaa huomioon, että EP:n mietinnön antamisen jälkeen EU:n jäsenvaltioissa on tapahtunut paljon kehitystä, johon kuuluvat:
- Yhdistyneen kuningaskunnan ulkoministerien esittämät lausunnot Yhdysvaltojen kahdesta, kahta henkilöä kuljettaneesta poikkeuksellisesta luovutuslennosta, jotka laskeutuivat Yhdistyneen kuningaskunnan alueelle vuonna 2002, sekä epäillyistä lennoista kerätty luettelo, joka on tarkoitus lähettää Yhdysvaltojen viranomaisille erityisvarmistuksen pyytämiseksi siitä, ettei niitä ollut käytetty luovutuksiin, ja pääministerin tästä asiasta antamat lausunnot,
 - Puolan pääministerin päätös luovuttaa syyttäjäviranomaisille CIA:n lentoja ja vankeja koskevia asiakirjoja sekä Puolan syyttäjäviranomaisen esittämät havainnot, joissa todettiin yli tusinan CIA-lennon käyttäneen Szymanyn lentokenttää, mikä vahvistaa TDIP-valiokunnan havainnot,

- El País -lehden julkaisemat asiakirjat, joissa oli uutta tietoa pidätettyjä espanjaan kuljettaneista CIA:n lennoista, minkä entinen ulkoasiainministeri vahvisti;
 - uusia tietoja pidätettyjä Portugaliin kuljettaneista CIA:n lennoista, kuten kyseisen maan ulkoasiainministeri ilmoitti,
 - valtiosalaisuutta koskevien vaatimusten soveltaminen pidätyksistä tehtyjä tiedusteluja koskeviin tietoihin, kuten tehtiin Italiassa, jossa Abu Omarin luovutuksen käsittely on keskeytynyt ja perustuslakituomioistuimen odotetaan antavan lausunto valtiosalaisuuteen vetoamisen lainmukaisuudesta,
- C. ottaa huomioon, että vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen liittyvistä asioista vastaava komission jäsen totesi 3. helmikuuta 2009 Euroopan parlamentissa ryhtyneensä toimiin EP:n suositusten täytäntöönpanemiseksi esimerkiksi kirjoittamalla Puolan ja Romanian viranomaisille pyytääkseen heitä selvittämään perin pohjin väitteet salaisten vankiloiden olemassaolosta heidän alueellaan ja laatimalla tiedonannon siviili-ilmailualalle suunnitelluista uusista toimista,
- D. ottaa huomioon, että poikkeukselliset luovutukset ja salainen vangitseminen ovat vastoin ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta, Euroopan ihmisoikeussopimusta ja Euroopan unionin perusoikeuskirjaa ja että Yhdysvaltojen viranomaiset ovat parhaillaan tarkistamassa näitä käytäntöjä,
- E. ottaa huomioon, että Yhdysvaltojen viranomaiset ovat lennättäneet joissakin jäsenvaltioissa siepatut poikkeuksellisten luovutusten ohjelman mukaisesti Guantánamoon tai muihin valtioihin sotilas- tai CIA-lennoilla, jotka ovat usein lentäneet EU:n alueen yli ja joissakin tapauksissa ne ovat myös tehneet välilaskun tiettyihin EU:n jäsenvaltioihin; ottaa huomioon, että kolmansiin maihin vietyjä on kidutettu paikallisissa vankiloissa,
- F. ottaa huomioon, että jotkut jäsenvaltiot ovat ottaneet yhteyttä Yhdysvaltojen viranomaisiin ja pyytäneet vapauttamaan ja palauttamaan kotimaahansa henkilöitä, jotka on luovutettu poikkeuksellisesti, jotka ovat niiden kansalaisia tai jotka ovat aiemmin oleskelleet niiden alueella; ottaa huomioon, että joidenkin jäsenvaltioiden viranomaiset ovat päässeet tapaamaan vankeja Guantánamossa tai muissa pidätyskeskuksissa ja he ovat myös kuulustelleet näitä todentaakseen Yhdysvaltojen viranomaisten näitä vastaan nostamat syytteet laillistaen näin tällaisten pidätyskeskusten olemassaolon,
- G. ottaa huomioon, että EP:n mietinnöstä ja sitä seuranneista tapahtumista on ilmennyt, että useat EU:n jäsenvaltiot ovat osallistuneet CIA:n ja Yhdysvaltojen armeijan laittomiin vankikuljetuksiin ja/tai vankien pitämiseen Guantánamossa ja "salaisissa vankiloissa", joiden olemassaolon presidentti Bush on myöntänyt, tai ne ovat toimineet aktiivisesti tai passiivisesti yhteistyössä Yhdysvaltojen viranomaisten kanssa – mistä ovat todistuksena äskettäin ilmi tulleet tiedot eri hallitusten hyväksymistä Yhdysvaltojen ylilentopyynnöistä ja hallitusten tiedot salaisista vankiloista – ja että EU:n jäsenvaltiot ovat osaltaan poliittisessa, moraalisisessa ja oikeudellisessa vastuussa vankien kuljetuksista ja pitämisestä Guantánamossa ja salaisissa pidätyskeskuksissa,
- H. ottaa huomioon presidentti Obaman 22. tammikuuta 2009 antamat täytäntöönpanomääräykset, jotka ovat iso edistysaskel mutta eivät kuitenkaan näytä koskevan täysimääräisesti salaisia pidätyksiä ja sieppauksia eikä kidutuksen käyttöä,

1. pitää valitettavana, että jäsenvaltiot ja neuvosto eivät ole toistaiseksi toteuttaneet toimia paljastaakseen totuuden poikkeuksellisten luovutusten ohjelmasta ja pannakseen Euroopan parlamentin suositukset täytäntöön; pitää valitettavana, että neuvosto ei kyennyt 3. helmikuuta 2009 antamaan parlamentille tyydyttäviä vastauksia;
2. kehottaa jäsenvaltioita, neuvostoa ja komissiota panemaan täysimääräisesti täytäntöön suositukset, jotka se antoi mietinnössään Euroopan maiden alueen epäilyistä käytöstä CIA:n vankikuljetuksiin ja laittomaan vankien säilyttämiseen, ja tekemään yhteistyötä totuuden varmistamiseksi käynnistämällä tutkimuksia tai tekemällä yhteistyötä toimivaltaisten elinten, myös YK:n ja Euroopan neuvoston elinten, kanssa paljastamalla ja antamalla kaiken asiaan kuuluvan tiedon ja varmistamalla, että parlamentti valvoo tehokkaasti salaisen palvelun toimia; kehottaa neuvostoa antamaan kaikki asiaankuuluvat tiedot neuvotteluista, joita Yhdysvaltain viranomaisten kanssa on käyty kansainvälisen julkisoikeuden työryhmän (kansainvälinen rikostuomioistuin) yhteydessä;
3. kehottaa Euroopan unionia ja Yhdysvaltoja vahvistamaan transatlanttista vuoropuhelua uudesta yhteisestä lähestymistavasta, joka perustuu yhteisiin arvoihin ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden, demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden kunnioittamisesta osana kansainvälistä yhteistyötä;
4. pitää myönteisenä, että presidentti Obama on antanut kolme täytäntöönpanomääräystä, jotka koskevat Guantánamon pidätyskeskuksen sulkemista, sotilaslautakuntien lakkauttamista ja kidutuksen lopettamista;
5. toteaa kuitenkin, että luovutusjärjestelmien ja salaisten pidätyskeskusten rajatun ylläpidon suhteen vallitsee edelleen epäselvyyksiä; toistaa sen vuoksi Yhdysvalloille osoittamansa kehotuksen sulkea kaikki salaiset pidätyskeskukset, joita Yhdysvallat suoraan tai välillisesti hallinnoi Yhdysvalloissa tai muissa valtioissa, ja estää niiden käyttö; muistuttaa, että salaiset pidätykset edustavat ihmisoikeuksien vakavaa rikkomista;
6. muistuttaa, että kidutuksen vastaisen YK:n yleissopimuksen 14 artiklan nojalla jokaisella kidutuksen uhrilla on oikeus saada hyvitystä ja oikeudenmukainen ja riittävä korvaus;
7. pitää myönteisenä, että oikeudesta, vapaudesta ja turvallisuudesta vastaava komission jäsen, puheenjohtajavaltio Tšekin edustaja ja EU:n terrorismin torjunnan koordinaattori vierailevat tuonnempana Yhdysvalloissa, ja pyytää EU:n edustajia ottamaan esille poikkeukselliset luovutukset ja salaiset pidätyskeskukset, koska ne loukkaavat räikeästi ihmisoikeuksia koskevaa kansainvälistä oikeutta ja Euroopan ihmisoikeuslainsäädäntöä;
8. kehottaa Euroopan unionia, jäsenvaltioita ja Yhdysvaltojen viranomaisia tutkimaan ja selvittämään perusteellisesti ihmisoikeuksia, perusvapauksia, kidutuksen ja huonon kohtelun kieltämistä, tahdonvastaisia katoamisia ja oikeutta oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin koskevaan kansainväliseen oikeuteen ja kansalliseen lainsäädäntöön liittyvät väärinkäytökset ja loukkaukset, joihin "terrorismin vastaisen sodan" yhteydessä on syyllistytty, jotta voidaan määrittää, mitkä tahot ovat vastuussa salaisista pidätyskeskuksista, Guantánamo mukaan lukien, pidätyskeskuksista ja poikkeuksellisten luovutusten ohjelmasta, ja varmistaa, etteivät tällaiset loukkaukset toistu tulevaisuudessa ja että terrorismin torjunnassa ei loukata ihmisoikeuksia, perusvapauksia, demokratiaa ja oikeusvaltion periaatteita;

9. kehottaa neuvostoa ja komissiota antamaan – EU:n valtuuskunnan vierailtua Yhdysvalloissa – Euroopan parlamentille selonteon keskinäistä oikeudellista apua ja luovutuksia koskevien sopimusten soveltamisesta ja EU:n ja Yhdysvaltain yhteistyöstä terrorismin vastaisessa toiminnassa samalla kun ihmisoikeuksia kunnioitetaan täysimääräisesti, jotta asiasta vastaava valiokunta voi käsitellä näitä kysymyksiä mietinnössään, joka laaditaan muun muassa väliaikaisen TDIP-valiokunnan mietinnön 232 kohdan perusteella;
10. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, YUTP:n korkealle edustajalle, EU:n terrorismin torjunnan koordinaattorille, jäsenvaltioiden parlamenteille, Naton pääsihteerille, Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen pääsihteerille ja puhemiehelle, Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille sekä Yhdysvaltain presidentille ja kongressille.